Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist. exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo - Cod. Ettenheim-Münster 359

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Quaestio 3tia

urn:nbn:de:bsz:31-132384

Visual Library

ſoe (ex qbq tñ duæ tm notioes ad ꝯſtanti in ſtabili ꝯti- Caa ꝯparat̃ [illegible] dorat.
nent) ſo ſudm ſua abſoluta entitate. 2do. per ſe ac 1° 2°.
formiter ut caa eſt, q diſtinctio in effectu quoq cadit;
ſtr. n. effectq expendi ut ſimplr ſudm ſua natura
ut prout formiter cauſat. Quo poſito ſi de caa
poſteriori nõ loquamur dicendu eſt ꝯgrõ cauſa Poſteriori nõ eſt nobilior
nobiliorem ee ſuo effectu. Pbr qa ꝯſtantiq ac probat
diuinus eſt tribuere Eſſe quã accipe & nõ pen-
dere ab alio quã pendere: At cauſare nõ eſt ali-
ud quã tribuere Eſſe & oẽ q alicui Eſſe ꝯfert
quatenq tale ẽ non pendet ab eo cui ꝯfert. Si
aut Caa & effectq priori nõ ꝯſpectent ad intrin-
ſecab caas q attinet iam ſupra diximq mãm, for-
ma & utramq ſaltem ſeorſim ſumptam ꝯpoſito
ee ignobiliorem: De fine & efficiente quid ſenti-
endum ſit infra declarabitur.

De Cauſalitate Formæ & Materiæ

Quæstio 3tia

Cauſandi rõ in duobq his cauſam quibq nõ ẽ aliqua
Entitas media inter cauſam & effectum ꝗ utroq Forma & mãa immediate cauſant
diſtincta; ſz ẽ nobq quædam eiq q caa denominat
idem re cum ipſo ut bñ docent conimbr. 2 phyſ.

c7 q6. art. 2. Quia mat.ª et forma seipsis imedia
te uniunt, ridentisq; a generante seu ca.a efficiente
accidentibus qbus mat.a ad recipienda formã idonea
reddit nõ est opus ullo 3tio medio quo inter se

NB. uniant compositumq; constituant. Negandũ tñ non
est caũtitatem illam differre ab eo q. ca.a nominat
saltem ut modus rei a re: Quia ubi aliqua ita
sese hnt ut alterũ sine altero nõ solum intelligi
sed existere quoq; sine altero possit, necesse discrimi
nis aliqd inter ipsa intercedit: At vero rem q
causa appellat sine causalitate poe apprendi luce
clarius est: quis n. maãq; formæ v.g. sine causalit
rõe concipi poe negat? Constat et poe eandem
sine causalitate sua consistere; quandoquidem causalitas nõ
niest rei insit cum actu ad effectum concurrit: quia
ille modus se hndi nihil aliud e quã ipsa res q. ca.a
denominat ut actu concurrit ad effectum: Forma
aut sine existere quin actu mat.ãq; informet et conter
net ut patet in aĩa rõali q. per se extra mat.ã
cohæret. Item mat.ã sine divina virtute conforma
ri etsi nullã in se hbeat formã respectu cuius
propriã causalitatem administret: Modi n.º sic cau
sandi in ipsis rebus q. ca.æ appellari solent virtute

ac potestate gtinentur; à qua potia in actum exeunt quamq; occasione oblata in actu atq; ignis adest sub iectum ad calorem suscipiendum aptum gtinus ex propria sua causandi virtute ac velut potia in actum pro, cedit calefactionemq; producit. Spes ita respectu ad peculiare ac distinctam utriusq; caa buius ma, teria sc: ac forma causandi rōem ac gtezing.

Explicat aut hic p se & principalit sola maa ex qua fit compositum sine corpq naturale — Quare hic tm expli cat Materia.

patet qa Arist explicat hic causas corpi na turalis sicut in 2o phys: principia at sola maa ex qua compositum e caa corpis naatis &c.

Verum .n. est q Zabarel 2do phys. c 3. q 3 dub. 3 notat maam non ee caam maalem respectu forma — Cuius respectu Maa dicat maatis caa.

sz respectu compositi sicut & forma caa fortis est eiusdem compositi respectu; eodem mō finis & efficiens si proprie loq velimus. Quandoq; tam obtinuit ut ipsa quoq caa dicant sibim, vicem caa. Sic Maa dr caa formæ eam — Quomō Maa dicat caa formæ. & forma caa Materia.

recipiendo & sustentando forma v° caa maa eam perficiendo & informando. Efficiens imme — Efficiens e imediate caa formæ. Quare.

diate e caa forma eam ex maa potia educen do; Dici tn quoq pt remote caa maa quatenq — Efficiens est e remo te caa maa.

NB remote cā ē uir māa qtrahalr. Finis denique
Quomodo Finis sit cā omnium causarum. cā ē causarū omniū imediate qdem efficientis
movendo illud ad oṗandum deinde formæ ꝑ agē
tis oṗatione productæ postea et māæ q̄ ab illa
forma informatr. Oēs uº causæ mediate & ulti
Oēs cāæ imediate sūt cā totis compositi. mo sūt cāæ totis compositi quod paulo ut diximus
potissimū hoc loco qsiderant tā reliqua cāæ
quā māa: Quia causat nō q aliqd agat aut
efficiat sz q seipsam intrinsece det suam com
posito tanq subiectum primū recipiens & sustan
tans formam. Ex quo qstat nō ēē ōio probandam
Reijcit Janelli sentā. sententiā Janelli 5to Metaph. q. 2 cum ait causalita
tē māæ in eo qsistere ut limitet & restringat
formā recessibilem in māa: Quia tametsi causali
tates quam māa & forma int se mutuo exercent
nō negemus eam tn ēē māæ causalitatē absolute
& simplr dictam negamus qcedimus. Idcirco notā
dū est ex communi. q. 8 art. 1. int duplicē māæ
Discrimē inter causalitatē formæ & māæ. formæq causalitatem hoc ēē discrimē q illam
quā hæ duæ causæ inter se inuicem sortiuntur
origine antecedat eam quā respectu compositi sibi
vendicant; quæquidem nro intelligendi modo prius est
unire int se mutuis officijs māæ & formam

qua totum constituere. Verum quidem compositum natura digni
tate partibus suis excellit ita constantior ac potior
est materiae et formae causalitas erga ipsum quam
mutua eamndem inter se: ex quo consequens est
quod prior illa quasi via quaedam sit ad hanc poste
riorem atque adeo quod velut imperfectum quid ac media
tum referatur et ordinetur ad posteriorem tanquam
ad quid perfectum et suis numeris completum.
Quod ad formam attinet omissis eius divisionibus de quibus tract.
[?]constit. ergo dicimus causalitatem eius proprie ac simplic. — *Quae proprie sit causalitas formae.*
dictam esse non ut agat aut efficiat eo modo quo agens
agit (causare enim latius patet quam agere et efficere)
sed ut seipsam cum composito intrinsece communicet tanquam
partem informantem illudque in certa specie constituentem. Obii-
[citur] efficiens dat esse rei ergo non forma. Respondeo utramque — *obiectio.* *Respondet.*
causam dare esse, formam formaliter et seipsa per communicatione[m]
intrinsecam et essentialem: Efficiens autem dat esse effective
non sese dando sed actione sua effectum imprimendo. Obii- — *2da obiectio.*
citur 2do Forma quae introducitur in rem generatam videtur potius
esse effectus quam causa probatur: quia ab efficiente educitur ex
potentia materiae ergo non est causa sed effectus. Respondeo esse causam — *Solutio.*
et effectum diverso modo: causam respectu compositi quod
in esse specifico intrinsece constituit: effectum et modo
[rea]lis quatenus ab efficiente fit vel potius consit ut

3tia obiectio. Supra diximus. Si dicas forma e illud ipsu q incipit esse & hoc ipso momento quo forma est ipsu et compositu vere dr esse: Unde et Auctores frequenter dicere consueuit forma ee totam rei quidditatem: Si forma est rei quidditas ergo non ipsius caa nisi quis quia manifestam omnes absconderet velit idem ee causa sui ipsius quod est

Solutio. Necesse minime ee ut caa tpre antecedat effectum ut supra diximus satis e si precedat naa effectusque ab ea ita se pendeat quem pacto ab materia et forma pendet compositum vel ~~ab ii~~ a dignione ea natura. Auctores non qn formam totam rei quidditatem

Quid Auctores velit qn dicunt formam ee totam quidditatem rei. ee asserunt non aliud significare volunt quam quod Auctores per formam nonnunq appellant sit totum id q definitione explicatur; aut formam ex qua res naturalis constituitur ee id ex cuius perfectione desumuntur oia predicata in definitione contenta seu ex quo ois rei perfectio provenit

Quid & Quottuplex sit Efficiens & quam eius causalitas

caa Quaestio 4a tar.

1o Divisio efficientis caae. Efficientis institutio perfecta conveniunt dividi solet a philosophis

Quae dicatur vniversalis efficiens caa. Quae particularis. in vniversalem & particularem. Vniversalis illa dicitur quae plures effectus specie distinctos producere potest. particularis illa vocatur quae unius tm speciei principaliter producit ut ~~ignem~~ ignis ignem aqua aquam. Ista duae caae